

ಕಿರಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು | ಐದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದಾರಿಗಳು

ಪ್ರಿಯಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ 15 ವರ್ಷದ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪೌರತ್ವದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ, ಹೆಚ್ಚು ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದ ವರದಿಯಲ್ಲಿರುವ (ಸಿಎಮ್‌ಸಿಎ ಯುವ ನಾಗರಿಕ ಮೀಟರ್, 2015) ಅಂಕಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅಂಶಗಳು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ ಮೂರು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಇಂತಿವೆ:

- ಮನೆ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡದಿರುವುದು
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು
- ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಓದು ಹಾಗೂ ಟಿವಿ ವೀಕ್ಷಣೆ (ಸುದ್ದಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಕ್ತ ವಿದ್ಯಮಾನ)

ಅಂಕದ ಮೇಲೆ ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶ: ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮ ಅಂಕ ಗಳಿಸಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಹುಡುಗರಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಚಾರವೂ ಅಂಕಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿಲ್ಲ - ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯಾಗಲೀ, ಸಮುದಾಯವಾಗಲೀ, ಜಾತಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪೋಷಕರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಥವಾ ಅವರು ದೇಶದ ಯಾವ ಭಾಗದವರು ಎಂಬುದಾಗಲೀ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿಲ್ಲ.

ಪೌರತ್ವ ಶಿಕ್ಷಣವು ಬಹಳ ಬೇಗ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು ಹಾಗೂ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (Sustainable Development Goals -SDGs), ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು, ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖುದ್ದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರುವ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ -ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ. ಪೌರತ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಲು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ನಾನೀಗ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಒಳನೋಟಗಳು ದಕ್ಕಲವೆ.

ಪೌರತ್ವದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯತೆ, ಸಮಾಜದ ಇತರರೊಡನೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಬಹು

ಆಯಾಮ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕಾಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಸವಾಲಿನದ್ದು ಎಂಬ ತರ್ಕ ಇದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪೌರತ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸರಳ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲವಾದ, ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಗಿರುವ ಐದು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅನ್ವೇಷಿಸಿ, ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರೇಮ ಹಾಗೂ ಜೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳು ಸಂತೋಷವಾಗಿಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾ, ಅವರಿಗೆ ಕಿವಿಯಾಗಿದ್ದೀರಾ?

ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಯ ಕಥೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಬಾಕ್ಸ್ (Magic Box) ಎನ್ನುವುದು ಪೌರತ್ವ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ದಿನವಹಿ ಮಾಡುವ ಮಿಂಚುಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಬಾಕ್ಸ್‌ನ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಧೀರ್ಘವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು 'ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ!' ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 6ರಿಂದ 9 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ನಾವು 10-11 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿದಾಗ ಎಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಒಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಬಡತನವು ಮಗುವಿಗೆ, ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಫಾತಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲಹ, ಪೋಷಕರು ಬೇರ್ಪಡುವುದು ಹಾಗೂ ಪೀಡನೆ, ಮದ್ಯ, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ದುರುಪಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ.

ಭಾರತದ 13ರಿಂದ 15 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ (ಹದಿಹರೆಯದ) ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು ಐನ್ನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದು, ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಆತಂಕದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶೇಕಡ 11ರಷ್ಟು ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಇಡಲಾರದೆ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವರದಿಯಿದೆ. 3

ನಆಕಲ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 6ರಿಂದ 8 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದು ಭಯ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ದುಃಖ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಗ, "ನನ್ನ ತಂದೆ

ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ” ಅಥವಾ “ನನ್ನ ತಂದೆ ನನ್ನ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ” ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಹಾವು ಅಥವಾ ದೆವ್ವಗಳಿಂದ ಭೀತರಾಗುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ತರಗಳಾದ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಟಕೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಇಂತಹವು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಬಂದವು.

ಬೇರೊಂದು ಶಾಲೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಐದನೇ ತರಗತಿಯ ಇಬ್ಬರು 10 ವರ್ಷದ ಸಹೋದರರು ಪರಸ್ಪರ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನಕ್ಕು, ತಮ್ಮ ತಂದೆಯು ತಾಯಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಧಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಸಿಎಂಸಿಎ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 61ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ತಮಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದೊಡ್ಡವರಾದ ನಾವೇ ಕಿರುಚುವುದು, ಹೊಡೆಯುವುದು, ಚಿವುಟುವುದು ಅಥವಾ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚುವುದು, ಅವಮಾನಿಸುವುದು, ಮೂದಲಿಸುವುದು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಶಾಭಾವನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿಡ್ಡು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ “ನಾವು ಕಟು ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದೂ, ಒಬ್ಬರನ್ನು ನಿಕ್ಕಷ್ಟ ಮಾಡಲು ಬಳಸುವ ಸಂಜ್ಞೆ, ನಾವು ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದಾಗಲೀ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಹಿಂಸೆಯೇ ಆಗಿದೆ.” 4

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು

ಆದಿವಾಸಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಿ ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕಡು ಬಡತನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒತ್ತಡದಲ್ಲರುವ ಮಕ್ಕಳು ಇವರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸವಾಲುಗಳು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಸಿನಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ! ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೇನಲ್ಲ.

ಆದರೆ ದಿನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಕಟಬದ್ಧರಾದ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ

ಇತರರನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಲುವಿನೆಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಬಹಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನೀವು ಈ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಕೂಡ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮನಸ್ಥಿತಿ

ನಮ್ಮ ಭೌತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಬಾಹ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷವು ಪ್ರಭಾವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರಿವಾಟಲ್ ವಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಆನಂದ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ - ಅಂದರೆ ಒಂದು ಗುಣದ - ಆಧಾರದಲ್ಲಿದೆ, ಅದೃಷ್ಟದಲ್ಲಲ್ಲ. ಅಂತಹ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲನು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದುಃಖ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. 5

ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಕಲಿಕೆಯು ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಗುವು ಕಲಿಯಲಾರದು ಹಾಗೂ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯು ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಾವು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅಸಂತುಷ್ಟ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳು ಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲಿಯಲಾರರು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯಲಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಗುರುತಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳು ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾ ಉಲ್ಲಾಸಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು, ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ, ಆಶಾಭಾವದಿಂದ, ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಇದ್ದು, ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸುಖ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗುವಂತೆ - ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು. ಇತರರೊಡನೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಇಷ್ಟಪಡುವುದು (ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ, ಸ್ವಅರಿವು, ಆತ್ಮಗೌರವ, ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹ ಮುಂತಾದವು) ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಸರಳ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು :

- ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆನಂದಪಡುವುದು
- ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರತಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಗುಮೊಗದಿಂದ ಆರಂಭಿಸುವುದು
- ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು
- ಗುಣಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಕಾಣುವುದು
- ಈಗ, ಇಲ್ಲ ಬದುಕುವುದು
- ತಮ್ಮೆಡೆಗೂ ಸೌಮ್ಯರಾಗಿರುವುದು
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದು
- ದುಃಖ ಹಾಗೂ ಭ್ರಮನಿರಸನಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದು
- ಚಿಂತನಶೀಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದು
- ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡಿಗೆ
- ನಗುತ್ತಾ ಇರಲು ಹಾಗೂ ಆಟವಾಡಲು ಸಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಅಂಗ

ಅಂಗದ ಬಗೆಗಿನ ಸಿಂಹಾಸನ ಸಂವಾದಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ತಾವು ಅನಾರೋಗ್ಯಪೀಡಿತರಾದಾಗ ವೈದ್ಯರಲ್ಲಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹೆತ್ತವರು ಕಾಯುವುದು, ಆದರೆ ಸಹೋದರರಿಗೆ ಹಾಗಾದಾಗ ತಕ್ಷಣ ಸ್ವಂದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಹಾಲು ಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಅಥವಾ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಸಭರಿತ ಮಾಂಸದ ಆಹಾರ ದೊರಕುವುದು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಬೇಗನೆ ದುಡಿಯಲು ಆರಂಭಿಸುವುದರ ಹಾಗೂ 'ಗಂಡಸಿನ' ರೀತಿ ಇರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು- ಹೀಗೆ ಹತ್ತುಹಲವು ಎದೆ ಜಿರಿಯುವಂಥ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೇವವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಂಗಾಧಾರಿತ ಚಿಂತನೆಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂವಾದಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ದುಬಾರಿಯಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ - ಸಹೋದರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೊಟ್ಟೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಸರಳ, ಪುಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಉಳಿಸುವುದು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹುಡುಗರು ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಲು ಕಲಿತು ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗೋಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಧ್ವನಿವರ್ಧಕವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ನಿಜ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿರೋಧ ತಲೆದೋರಿದರೂ, ತಪ್ಪುಗಳಾದರೂ ಈ ಅಸಮರ್ಪಕತೆ ಹಾಗೂ ದೋಷಗಳೇ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಾಧಾರಿತ ವರ್ತನೆಯ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಮಾದರಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವಂತೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಗಾಯವಾದಾಗ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಅಳಬಾರದು ಎಂದು ಬಲವಂತ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಲಾಗ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು, ಬುಗುರಿ ಆಡಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಡಿ.

ಅಂಗಾಧಾರಿತ ಗುರುತುಗಳ ಅರಿವು ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂಗ ಎನ್ನುವುದು ಹೀಗೆ ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹರವು ಇದೆ ಎಂಬ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಾಧಾರಿತ ಪಾತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿ. ಬದಲಾಗಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಂಗಾಧಾರಿತ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡಿ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಂಗದ ಬಗೆಗಿನ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧತೆ

ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕುವುದು ಹಾಗೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು, ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮುಖ್ಯ ಕೌಶಲವಾಗಿದ್ದು, ಇದು 21ನೇ ಶತಮಾನದ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಕಲಿಯುವವರ ನಡುವೆ ಅಂತರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

(ಃಚಿಡಿಡಿಜ್ಞಾಣ ಜ್ಞಾ ಚಿಟ., 2014) 6 ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನೀವು ಜಗತ್ತನ್ನು ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ತರಲು ದಿನಂಪ್ರತಿ 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಸಮಯ ನೀಡಬಹುದು! ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವುದರ ಬಗೆಗಿನ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ನಾವು ಪರರ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಏನನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಾತ್ರವಹಿಸಬೇಕು. ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಹಾರ, ಸಂಗೀತ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಪ್ರವಾಸ ಮುಂತಾದವು ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸಲು ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ದಾರಿಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿಶ್ವ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ಅಥವಾ ಗೋಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು 'ಭೇಟಿ' ಮಾಡುವುದು. ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ವಿಡಿಯೋಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಭಿನ್ನ ಜೀವನಶೈಲಿಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಜನರು - ಅವರ ರೂಪ, ಆಹಾರ, ಉಡುಗೆ, ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ, ಭಾಷೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಪರಿಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ, ನಾವು ಅವರು ಎನ್ನುವ ಭೇದಗಳು ಕರಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ! ಈ ಮಟ್ಟದಿಂದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಾಲಿನ ಸಂವಾದಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ಸಮಾನತೆ, ತಾರತಮ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯ

ಕೀಟಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೆಣಕಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲೆಸೆಯಲು, ಗಾಯಗೊಂಡ, ಗಾಬರಿಯಾದ ಅಥವಾ ಹಸಿದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲು ಮಗುವಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವವರು ಯಾರು? ಈ ವರ್ತನೆಗಳು ಕಲಿಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಮಗುವನ್ನು ಇವುಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಹೊಸತನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜೇಡ, ಹೆಣ್ಣು, ಇರುವೆಗಳು, ಜೇನುಗಳು, ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಮರಗಿಡಗಳು ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲವು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ನೀಡುವ, ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವ, ಅಲ್ಲದೆ, ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವ, ಆಟದ ಮೈದಾನದ ಇರುವೆಗಳ ತಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಡುವ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಬಲವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು ಕೇವಲ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಠ್ಯವಿಷಯವಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಮಾನವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದು ಇದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಇರುವೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಾಯಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ತೋರುವ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಾಧಾರ ಸಸ್ಯಪ್ರಭೇದಗಳು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಒಳತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲರು. ಈ ಹಂತದಿಂದ ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಸಹಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬಲ್ಲದು.

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತರಗತಿ

ತರಗತಿಯ ಅನುಭವಗಳು ಮಗುವಿನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅನುಭವಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕನವನ್ನು ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯುವುದನ್ನೇ ಆಗಲ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ, ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಳುಗಡುವುದನ್ನೇ ಆಗಲ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ? ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೋಟಾರ್ ಬೈಕ್ ಓಡಿಸುವುದು ಸರಿ ಎಂದು ಮಗು ಏಕೆ ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ? ಯುವ ವಯಸ್ಕರು ಕಾನೂನುಗಳು ಇರುವುದೇ ಮುರಿಯಲು ಎಂದು ಏಕೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ? ಈ ರೀತಿಯ ನಾಗರಿಕ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಹಾಗು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಹೇಗೆ?

ಅನುಭವಾತ್ಮಕವಾಗಿಯಷ್ಟೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಹಿರಿಯರು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ದರ್ಪವೆಂದೂ, ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉದ್ಭಟನವೆಂದೂ ಹಾಗು ಶಿಸ್ತು ಎಂದರೆ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾದ ವಿಧೇಯತೆ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿ ಬಾಳುವುದು ಎಂದೂ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಒಳಪಡುವ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರು ವಯಸ್ಕರಾದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ! ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ಅಥವಾ ಗುದ್ದಿಸಿಕೊಂಡ ಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಕರಾದ ಮೇಲೆ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗು ಬಲದ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾರರು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗರು ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಇರುವುದನ್ನು ಯಾರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವಯುತವಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಹಾಗು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶೌಚಾಲಯ

ಶುಚಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು, ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗದ್ದಲದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಯಾವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗು ಜೊತೆಗೂಡಿ ರಚಿಸುವುದು, ರೂಪಿಸುವುದು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಆಗ ಅವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಂತದಿಂದ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

ಮುಕ್ತಾಯ

ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇವರ ನಡುವೆ ಆಗುವ ಕೆಲಸಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಮಾಡಲಾರದು. ಕಲಿಯುವ - ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಲು ಮುಖ್ಯ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ - ಸಂಯಮವನ್ನು ಹಾಗು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಇವರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಇರುವುದನ್ನು ಸುಖಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನಗು ಮತ್ತು ಅಚ್ಚರಿ, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ! ಮಕ್ಕಳು ಸೌಖ್ಯದಿಂದಿರಲು ಮತ್ತು ತರಗತಿ ಹಾಗು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಸಲು ನಮಗೆ ದುಬಾರಿಯಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇ ಆಗಲೇ ಅಥವಾ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಲೇ, ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಅಥವಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗುವುದಾಗಲೇ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಧನಾತ್ಮಕವಾದ ಹಾಗು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ.

ದಿನನಿತ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ, ಚಿಂತನಶೀಲ ಹಾಗು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೇಕು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಆಶಾವಾದದಿಂದ, ಭರವಸೆಯಿಂದ ಹಾಗು ಧನಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮಗೆ ಬೇಕು. ತಾವು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತುಡಿತವಿರುವ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೇಕು! ಅಂತಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರವುದು ಅದೃಷ್ಟ.

1. ಜಿಲ್ಲಾನ್ಸ್ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಫಾರ್ ಸಿವಿಕ್ ಅವೇರ್‌ನೆಸ್ (ಸಿ ಎಮ್ ಸಿ ಎ) ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಛೇರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಲಾಭರಹಿತ ಸಂಸ್ಥೆ. ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಹಾಗು ಸುಸ್ಥಿರ ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗು ಯುವಕರನ್ನು ತ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

- i Children's Movement for Civic Awareness (CMCA) is a nonprofit organization, head-quartered in Bengaluru. They work towards transforming children and young people into active citizens for an inclusive and sustainable India. Our research-backed pro-gram is run in schools, colleges and rural youth clubs. (cmcaindia.org)
- ii Yuva Nagarik Meter – Young Citizen National Survey. (2015). (pp. 1-60, Publication). Bengaluru, KA: Children's Movement for Civic Awareness (CMCA).
- iii Mental health status of adolescents in South-East Asia: Evidence for action. (2017). World Health Organization, New Delhi: Regional Office for South-East Asia; 2017. Li-cence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
- iv Krishnamurti, J. (1969). Chapter 6. In Freedom from the known. Harper & Row. Re-trieved from <http://jiddu-krishnamurti.net/en/freedom-from-the-known/1968-00-00-jiddu-krishnamurti-freedom-from-the-known-chapter-6>
- v Aristotle on happiness – Happiness is not a state but an activity. (2013). Psychology Today. Retrieved from <https://www.psychologytoday.com/us/blog/hidden-and-see/201301/aristotle-happiness>
- vi Barrett, M., Byram, M., Lázár, I., Mompoin-Gaillard, P. and Philippou, S. (2014). De-veloping Intercultural Competence through Education. Pestalozzi Series No. 3. Stras-bourg, Council of Europe Publishing.

ತ್ರಿಯಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾನ್ಸ್ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಫಾರ್ ಸಿವಿಕ್ ಅವೇರ್‌ನೆಸ್ (ಸಿಎಮ್‌ಸಿಎ) ಇದರ ಸಹ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು. ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಒಳ್ಳೆಯತನ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿರುವ ತ್ರಿಯಾ ಅವರು ಇವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಎಳವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅರಳಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗು ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಹಾಗು ಯೋಜನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಮೂಲಕ priya@cmcaindia.org ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದ: ಜನಾರ್ದನ್ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂಡೇಕೋಲು